

7. Постанова Верховного Суду України від 29 січня 2013 р. у справі No 21-431a12. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/29620571>

8. Бойченко Е. Г. Правове регулювання господарської діяльності військових частин Збройних Сил України: дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.04. Одеса, 2015. 241 с. URL: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/2322/Boichenko_diss.pdf?sequence=10&isAllowed=y

9. Земельний кодекс України: Закон України від 25.10.2001 № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>

10. Про використання земель оборони: Закон України від 27.11.2003 № 1345-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 14, ст. 209. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1345-15#Text>

Лєгостаєв Артур Олександрович,
студент факультету прокуратури та слідства
(кримінальної юстиції) Національного університету «Одеська
юридична академія»

Науковий керівник: *к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського*
права і процесу Згама А. О.

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Вже дев'ятий місяць триває повномасштабна війна на території України, що спричинило певні зміни щодо регулювання державних закупівель, зі змінами з'явилися і проблемні питання щодо практики використання нових положень. Зараз, державні закупівлі – це спосіб оперативно забезпечувати життєдіяльність підприємств і установ.

Основними документами, що визначає порядок здійснення державних закупівель є Постанова Кабінету Міністрів від 28.02.2022 № 169 (далі – Постанова № 169) «Деякі питання здійснення оборонних закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану» [1] та Постанова Кабінету Міністрів від 12 жовтня 2022 р. № 1178 «Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування» (далі – Постанова № 1178) [2].

Перша із зазначених постанов змінювалася вже 10 разів, тільки в березні зміни вносилися 5 разів. Наприклад, раніше потрібно було викладати договори в електронній системі зі строком не пізніше п'яти днів. Тепер з чинною редакцією від 19.10.2022 договори будуть визнані нікчемними, якщо оприлюднити їх пізніше 70 днів з дня припинення чи скасування воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях. Також, деякий час не було обов'язково використовувати систему Prozorro для відкритих торгів, однак з редакцією Постанови № 169 від 28.06.2022 ситуація змінилась, а Постанова № 1178 доповнила порядок проведення торгів в даній системі під час воєнного стану. Так, тепер замовникам можна проводити тендер набагато швидше, ніж раніше, прибрано обмеження щодо максимальної суми в каталогах, однак пороги для обов'язкового здійснення закупівель збільшилися: для замовлень товарів та послуг – від 100 тис. грн, для послуг з ремонту – від 200 тис. грн, робіт – від 1,5 млн грн.

Можна виокремити інші основні зміни щодо врегулювання державних закупівель, зокрема оборонних закупівель протягом воєнного стану:

1) виконавець державного замовлення вираховує витрати, на підставі чого формується договірна ціна замовлення, при цьому було дозволено не користуватися під час розрахунку та визначення ціни Порядком КМУ «Формування та коригування очікуваної вартості товарів, робіт і послуг оборонного призначення, закупівля яких здійснюється за неконкурентною процедурою»;

2) змінювати узгоджену ціни контракту заборонено, однак це правило не розповсюджується на контракти на імпорт;

3) заборонено іноземним юридичним особам повністю або частково компенсувати витрати України щодо імпорту продукції оборонного призначення на суму від 5 млн євро;

4) державним замовникам у сфері оборони та військовим адміністраціям було дозволено визначати терміни та обсяги попередньої оплати товарів, робіт і послуг.

У зв'язку з появою нової Постанови № 169, з'явилися і нові питання у замовників щодо її застосування. Приведу приклади таких питань:

1. Чи треба оприлюднювати звіти закупівель, сума яких менша 50 тисяч гривень і чи потрібно вносити їх до розпорядчого документа?

Ні, звіти закупівель, ціна яких є меншою 50 тисяч гривень не треба оприлюднювати, а вносити до розпорядчого документа треба вносити всі товари незалежно від суми.

Також треба зазначити, що замовник повинен визначати предмет закупівлі згідно з наказом Міністерства економіки від 15.04.2020 р. [3], а також вартість закупівлі в момент її здійснення [4].

2. Бувають ситуації, коли в замовника знову виникла потреба в тому ж самому товарі. Питання в тому, чи можна змінювати розпорядчий документ і на позицію, яка була вже включена укласти новий договір?

Якщо замовнику потрібно отримати новий обсяг товару, який він вже закупав, то він може вносити зміни до розпорядчого документа. Для цього замовнику просто потрібно внести до розпорядчого документа додатково предмет закупівлі[4].

3. Чи дозволено закупати замовнику певні необхідні обладнання за власні кошти?

Особливих обмежень щодо закупівель не за бюджетні кошти немає. Якщо є така гостра необхідність закупити певний товар за власні кошти, без можливості чекати припинення воєнного стану, замовник може укласти прямий договір, особливості якого прописані в Постанові № 169 [4].

4. Замовник хоче закупити послуги на суму більше за 50 тисяч гривень, котрі повинні надаватися безперервно. Виникає питання: чи повинен замовник прописувати строк дії договору до кінця воєнного стану і що робити після закінчення цього стану, щоб послуги продовжували надаватися?

На даний момент потрібно розраховувати потреби на 2-4 місяця, і на відповідний строк укласти договір. Щоб вирішити дану ситуацію достатньо передбачити в договорі можливість і способи його пролонгації, а за потребою укласти новий договір в тих самих умовах.

Отже, під час війни замовникам довелося переорієнтувати та переорієнтовувати свої пріоритети, потреби на воєнну сферу. Основна Постанова № 169 змінювалась багато разів, що привело до деяких плутаниць під час вивчення цього питання. В результаті цих редакцій деякі процедури були спрощені, деякі, навпаки, набули нових обмежень. Головним гарним наслідком цих редакцій було вдосконалення використання принципу прозорості при здійсненні державних закупівель. Наприклад, замовники тепер можуть проводити відкриті тор-

ги в раніше відомій нам системі Прозорро. Маю переконання, щодо Постанови ще неоднократно будуть вноситися редакції, враховуючи кількість неузгоджених питань щодо використання цієї постанови і здійснення державних замовлень в повному обсязі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Постанова КМУ від 28 лютого 2022 р. № 169. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/169-2022-%D0%BF#Text>
2. Постанова КМУ від 12 жовтня 2022 р. № 1178. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1178-2022-%D0%BF#Text>
3. Наказ Міністерства економіки України від 15.04.2020 № 708. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0500-20#Text>
4. Руденко Т. Воєнні державні закупівлі» в дії. *Юридична газета*. 2022. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/voenni-derzhavni-zakupivli-v-diyi.html>

Лісютіна Єлизавета Геннадіївна,

студентка 2-го курсу магістратури факультету цивільної та господарської юстиції Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського права і процесу Зятіна Д. В.

ПЕРЕВАГИ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Особливість міжнародного комерційного арбітражу обумовлюється тим, що цей альтернативний спосіб вирішення спорів є не менш дієвим і компетентним, ніж державні органи. А в деяких випадках він є навіть зручнішим та прийнятнішим для сторін зовнішньоекономічних відносин, адже арбітраж має низку характеристик, що свідчать про його ефективність у вирішенні зовнішньоекономічних спорів. Зокрема в період воєнного стану [1] як ніколи актуальним є питання використання міжнародного комерційного арбітражу для забезпечення ефективного захисту прав інтелектуальної діяльності, наприклад,